

Soğanlı Bitkiler

Rizomlar, toprak altında yatay olarak gelişirler. Rizom, tohumdan farklı bir üreme organıdır. Bazen, bunların bir kısmı toprak üzerinde de gelişebilir; üzerlerinde tomurcuklar ve alt kısmında kökler bulunur. Bazı bitkilerde rizomların boyları çok kısadır ve bunlar, çoğu nişasta

olmak üzere çeşitli besin maddelerini depolayarak kalınlaşırlar. Bunlara da yumru denir. Patates buna en iyi örnek. Soğansa, gövdenin çevresinde dizili pul denilen etli yapraklarla tepe tomurcuğundan meydana gelir. Bildiğimiz soğanı ortadan ikiye bölerek, yapısını daha yakından inceleyebilirsiniz.

Soğanlı bitkilerin, toprak üstündeki kısımları büyüme mevsimi tamamlandıktan sonra sararır, solar ve kuruyarak ölür. Ancak toprak altındaki soğan, kış mevsimini uyuyarak geçirdikten sonra, bir sonraki yıl yeni çiçekler açmayı sürdürür.

Soğanlı bitkilerin büyük bölümünün yok olma tehlikesiyle karşı karşıya olduğundan söz etmiştik. Tüm dünyada bu konuda koruma çalışmaları yapılıyor. Sizler de, en azından kartlarda verilen türleri tanıyarak, bu bitkilerin korunmasına katkıda bulunabilirsiniz. Okul gezilerinde ya da ailenizle gittiğiniz yerlerde karşılaştığınız soğanlı bitkileri, koparmamanız bile bu bitkilerin yaşamaları için çok önemli.

Kartları Hazırlayan Banu Binbaşaran Tüysüzoğlu

Bu sayımızda sizlere soğanlı bitkileri tanıtıyoruz. Pek çok başka bitki türü gibi, soğanlı bitkiler de doğal yaşam alanlarının zarar görmesi ve aşırı toplama benzeri nedenlerle tükeniyor. Soğanlı bitki kartları hazırlamamızın nedeni, onları biraz daha yakından tanımanızı ve böylece koruyabilmenizi sağlamak.

Türkiye’de soğanlı bitkilerden üç aile bulunuyor. Zambakgiller (Amaryllidaceae), nergisgiller (Liliaceae) ve süsengiller (Iridaceae). Her ne kadar, tüm türleri ele alamasak da, tüm ailelerden örnekler seçtik. Bu ailelerin bazı üyelerinin soğan yerine yumru ya da rizomları var. Biz, yalnızca soğanlı olan türleri inceledik. Soğan, yumru ve rizom, gelişimleri toprak altında olan gövdeler. Bunlar, çoğunlukla kökle karıştırılırsalar da dikkatle incelendiğinde, hemen altlarında bulunan kökleri farkedilebilir.